І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 74. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го КВІТНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 17, 1959 No. 74. РІК LXVI.

ПРЕЗИДЕНТ СПОВІСТИВ ПРО РЕЗИҐНАЦІЮ ДОЛЛЕСА, ХОЧЕ ЗАТРИМАТИ ЙОГО В УРЯДІ, ЯК ДОРАДНИКА

Нового Державного Секретаря ще не призначено — Передбачають, що ним стане Гертер

Огеста, Джорджія. — В середу 15-го квітня ц. р. державний секретар Джан Фостер Доллес, який перебуває вже вдруге у військовому шпиталі ім. Волтера Ріда у Вашингтоні, повідомив під час телефонічної розмови през. Айзенгавера, що він вирішив з огляду на стан свого здоров'я зрезиґнувати оконечно із становища державного секретаря ЗДА. В цій справі вислав він до Президента окремого листа з формальною резиґнацією. Сповістив пресу про резиґнацію Доллеса през. Айзенгавер із сльозами в очах під час пресової конференції, скликаної нашвидко в Огесті, де він тепер відбуває свої вакації. Водночас із цим през. Айзенгавер подав теж до відома, що він просив Доллеса залишитися його дорадником і що для тієї мети буде створений в уряді відповідний формальний пост, щоб Доллес міг далі бути корисний для Президента і для державного департаменту. Що ж до призначення нового державного секретаря, то, згідно із словами Президента, він мав би бути призначений вже найближчими днями. Хто мав би бути наступником Доллеса, Президент не хотів виявити, ствердив тільки, що досі немає ще оконечного рішення в цій справі і що громадянство буде своєчасно повідомлене про призначення нового державного секретаря. В дальшому ствердив през. Айзенгавер у відповідях на запити журналістів, що резиґнація Доллеса не матиме ніякого впливу на склад американської делеґації й участь ЗДА в конференції міністрів чотирьох великодержав, що має відбутися дня 11 травня ц. р. в Женеві, ані теж на справу попередньої конференції міністрів закордонних справ Заходу, скликаної до Парижу на день 29 квітня ц. р. В обидвох цих конференціях візьме участь, як це підкреслив през. Айзенгавер, теперішній діючий державний секретар Крістіан А. Гертер. Висловлюючи своє глибоке признання і подив для Доллеса і його здібностей та заслуг в ділянці закордонної політики, Президент підкреслив ті видатні якості, що характеризували Доллеса у виконуванні уряду державного секретаря, особливо ж його надзвичайний характер і мужність, його інтеліґенцію і знання, і ствердив, що Доллес був однією з найбільших особистостей з усіх тих, що були на цьому пості. Закінчив през. Айзенгавер пресову конференцію заявою, що він не може висловити всього жалю, який його огортає у зв'язку з відходом Доллеса із посту державного секретаря і що він певний, що це почування поділяє із ним уся нація.

Державний секретар Джан Фостер Доллес під час свого прибуття до шпиталю у Вашингтоні в неділю 12 квітня ц. р.

Гертер — можливий наступник Доллеса

Вашингтон. — Високі урядовці в столиці заявили ввечорі 15-го квітня, що, на їх думку, Крістіян А. Гертер буде найменований на державного секретаря після резиґнації Доллеса. Ця заява настала після того, як цілий день була непевність що до Доллесового наслідника, бо президент Айзенгавер заявив був на пресовій конференції в Огесті, Джорджія, що ще не є певним хто буде найменований на пост державного секретаря, бо крім Гертера є багато здібних осіб на це становисько, і він мусить докладно обміркувати цю справу. 14-го квітня появилося було повідомлення державного департаменту, що Гертер очолюватиме делеґацію на конференції в Парижі 29-го квітня і в Женеві 11-го травня, де будуть і представники СССР. Дехто гадає, що Айзенгавер ще не є рішений, кого займенувати, а інші кажуть, що Президент таки займенує в найближчому часі Гертера. Та крім нього є ще кілька інших осіб, яких згадують при цій нагоді. Між ними є такі особи: Генрі Кебот Ладж — американський представник в Об'єднаних Націях, який є обізнаний з проблемами закордонної політики. Можливим наступником Доллеса є підсекретар в державному департаменті С. Даґлес Діллон, який має за собою довший досвід в дипломатичній службі.

Помер Ілля Гузар, громадянин-піонер, б. головний радний УНС

Ню Йорк. — В останній хвилині наспіла вістка, що тут у четвер, 16-го квітня рано, помер в одному з місцевих шпиталів сл. п. Ілля Гузар, один з найстарших і найбільш заслужених громадян-піонерів, в рр. 1933-1937 головний радний Українського Народного Союзу. Покійний народився в Стріличах Старих, Бібрецького повіту в Західній Україні. До Америки приїхав ще в першій декаді цього сторіччя і відразу включився в бурхливе тоді піонерське життя молодої тоді ще Американської України та був основником і першим предсідником 361-го Відділу УНСоюзу. Належав до найбільш популярних осіб у великій нюйоркській громаді. Його слідами великої активности в громадських справах пішли і його дорослі вже діти. Покійний залишив в смутку дружину Теклю, дітей, внуків та всю велику Українську Громаду. Тіло спочиває в похоронному заведенні Петра Яреми. Похорон передбачений на понеділок, 20-го квітня. ВИП.

Сл. п. Ілля Гузар в молодому віці

В АМЕРИЦІ

● **У Шикаґо** після переведеного опитування певної кількости жінок і чоловіків стверджено, що дві третини опитаних замужніх жінок цілковито задоволені зі своїх чоловіків, але тільки половина чоловіків позитивно відповіли на це питання. Найбільший відсоток жінок незадоволені зі своїх чоловіків тому, що вони — п'яниці, а незадоволені чоловіки нарікають на своїх жінок за те, що вони „гризуть" їх

● **У зв'язку з тим, що деякі члени Конґресу** затрудюють своїх жінок, синів і доньок у власних бюрах, один часопис передруковує „новинку" з 1852 року. Ось, що там читається: „Син державного секретаря Сюворда є його заступником, син секретаря внутрішніх справ Смита є його заступником, а син генерального прокуратора Бейтса є асистентом свого батька. Чи здібності батьків переходять на синів і чи не можна було б „секретаріяти зробити спадковими урядами?"

АМЕРИКА І ВЕСЬ ВІЛЬНИЙ СВІТ ЖАЛУЮТЬ ДОЛЛЕСА

Вашингтон. — Сміло можна сказати, що вся Америка і весь вільний світ жалують резиґнації Джана Фостера Доллеса з посту державного секретаря, вважаючи його незаступним на тому пості, хоч — згідно з твердженням президента Айзенгавера — є багато осіб, які на цей пост надаються. Президент Айзенгавер, проголошуючи резиґнацію Доллеса, висловив своє особисте переконання, що Доллес „виконував свій уряд з більшою видатністю, ніж будь-який інший муж, що його мала наша країна". До найголовніших прикмет Доллеса Президент зарахував „величезні характер і відвагу, інтеліґенцію і мудрість". До Президента Айзенгавера та висловів його жалю з приводу резиґнації Доллеса і найвищих признань за його працю і найвищої оцінки його, як людини, долучились усі найвидатніші мужі країни, з бувшими президентами Гувером і Труманом та віцепрезидентом Ніксоном. Тільки найбільші признання для Доллеса та жаль з приводу його відходу з посту державного секретаря висловили також і дотеперішні його найзавзятіші противники, а саме сенатор Фулбрайт, демократичний голова сенатської комісії закордонних справ добачує в резиґнації Доллеса прямо „трагедію" для Америки. Загальні почування після резиґнації Доллеса зводяться до того, що висловив сенатор Майкл Мансфілд, демократичний асистент лідера сенатської більшости, називаючи цю резиґнацію „великою втратою для нації і західнього світу в цій годині найбільшої потреби". Такі і подібні голоси найвищих признань для Доллеса і найглибшого жалю з приводу його відходу залунали з Англії, Франції, Німеччини, Італії, Норвеґії, Японії, майже з усіх країн вільного світу, висловлювані найвищими державними достойниками, як і публічною опінією. Майже кожна з цих вільних країн знає Доллеса з його персональних відвідин у ній, та має йому щось до завдячування.

● Як подає Статистичне Бюро ЗДА, 8-го квітня ц. р. населення ЗДА становило 176,460,-761 осіб.

УНС ПОЧАВ ПРАКТИЧНУ АКЦІЮ ЗБІРКИ $100,000 НА БУДОВУ НОВОЇ КОЛЕҐІЇ СВ. ВАСИЛІЯ У СТЕМФОРДІ

Головний Уряд Українського Народного Союзу виніс в січні цього року однодушну постанову, щоб поставитись прихильно до відповідного звернення Єпископського Ординаріяту Української Католицької Єпархії Стемфорду з 15-го січня та зорганізовано включитися у проголошену цим Ординаріятом акцію збірки двох мільйонів долярів, необхідних на будову нової колеґії св. Василія у Стемфорді, проєкт якої виготовив український архітект Юліян Ястремський. У заклику Головного Уряду УНСоюзу з цієї нагоди, проголошеному в „Свободі" з 18го лютого ц. р. разом з листом ВПреосвященного Кир Амврозія Сенишина, українського католицького єпарха Стемфорду, до Головного Уряду УНСоюзу в цій справі, між іншим сказано:

„Між цілями Українського Народного Союзу, визначеними вже його основоположниками-піонерами і встановленими також в Інкорпораційному Акті нашої Організації . . . є м. і. постанова: поширювати принципи добродійности і милосердя між українцями і їх нащадками, що живуть в ЗДА та їх посілостях і в домінії Канаді, дбати про їх моральний і умовий розвиток, виховувати і навчати їх у принципах вільного уряду, американських інституцій і законів, та в тих цілях відкривати, організувати і вдержувати школи, бібліотеки та інші виховні установи . . . До тих самих цілей і завдань треба тепер зарахувати плян Української Католицької Єпархії Стемфорду щодо будови нової Колеґії св. Василія у Стемфорді коштом двох мільйонів долярів, що їх повинно скласти українське грмадянство. Тому то Головний Уряд УНСоюзу, розглянувши цю справу під кутом статуту і традицій УНСоюзу та під кутом найкращих інтересів української спільноти в ЗДА і Канаді, рішив однодушно піддержати почин Української Католицької Єпархії Стемфорду та зі свого боку звернутись до ВШ. Членів УНСоюзу Америки і Канади, головно до членів католицького віровизнання та їх Відділів із закликом до щедрої жертвенности на ту ціль . ."

У тому повідомленні також вияснено, що кожна інституція чи особа, яка зложить на ціль будови 50,000 долярів, може очікувати, що одна із научних заль нової Колеґії називатиметься її іменем. Головний Уряд УНСоюзу у своєму цитованому заклику „вважає, що членство цієї найбільшої української організації у вільному світі причинилося б до гідного відзначення її 65річчя, склавши з цієї нагоди 100.000 долярів на будову нової Колеґії і цим запевнивши, щоб дві її научні залі мали славну назву Українського Народного Союзу і „Свободи", її офіціяльного органу.

Негайно після цього проголошення, члени головн. уряду самі започаткували збіркову акцію більшими пожертвами (по 250, 150 і 100 долярів), даючи цим приклад для всього членства.

Тепер, минулої суботи, 11-го квітня на адреси всіх понад 20,000 передплатників „Свободи" розіслано персонального листа Стемфордського Єпарха, ВПреосвященного Кир Амврозія Сенишина, із детальними вияснениями справи будови нової Колеґії св. Василія, її великого значення і не менших потреб та із заохотою до щедрих пожертв на ту ціль. Свого листа Стемфордський Владика закінчує. „Дорогі Члени Українського Народного Союзу: Збудуйте своїми пожертвами тривалий пам'ятник української культури і науки! Збудуйте тривалий пам'ятник, на котрім буде закріплене Ваше ім'я по всі часи. Цвинтарі пам'ятника своїми написами „тут спочиває" голосять смерть, а колеґія св. Василія постійно голоситиме живу пам'ять тих людей, що своїми пожертвами причинилися до її будови. Можливо, між тими студентами - питомцями буде Ваш внук або правнук. Як мило йому буде знайти у списку жертводавців Ваше ім'я. То ж живіть в пам'яті будучих поколінь, складаючи щедрі пожертви на будову колеґії св Василія у Стемфорді".

Проєкт нового будинку Колеґії св. Василія в Стемфорді, Конн., приготований архітектом інж. Юліяном Ястремським.

При цьому листі є невеличкий формуляр, на якому жертводавець — особа, чи організація — повинен написати своє ім'я і прізвище, чи назву, подати адресу та суму пожертви, відділити від листа і разом з пожертвою вкласти до пересланої разом з ним готової вже зворотної коверти, заадресованої безпосередньо до Будівельного Фонду св. Василія та оплаченої на пошті і вкинути до найближчої поштової скриньки. Імена всіх жертводавців, як і сума їх пожертв, будуть своєчасно проголошені. Треба сподіватись, що членство УНСоюзу масово і по своїй спроможності максимальними пожертвами відгукнеться на ці заклики, чим виконає велике і благородне діло та принесе честь собі і своїй організації.

КОНҐРЕСМЕН ДЖАД ЗГОЛОСИВ РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ ЩОРІЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ В ЗДА

Вашингтон. — Конґресмен Волтер Г. Джад, республіканець з Міннесоти, подав в Палаті Репрезент. спільну резолюцію, якою Конґрес уповноважував би Президента ЗДА 22го січня кожного року проголошувати Днем Української Незалежности для відповідного відзначування роковин проголошеної в тому ж дні 1918-го року української державної незалежности — інформує голова УККА проф. Лев Добрянський. Резолюцію Джада, яку записано як H. J. Res. (House Joint Resolution) 334 була, згідно з процедурою, прочитана і передана під розгляд Правничій Комісії Палати Репрезентантів. Текст цієї резолюції в дослівному українському перекладі (її оригінальний англійський текст буде надрукований в найближчому виданні англомовного „Українського Тижневика) звучить:

Спільна Резолюція,

яка уповноважує Президента видавати проклямацію, призначаючи 22го січня кожного року Днем Української Незалежности.

Тому, що сорок-мільйонова Українська нація є найбільшою не-російською нацією за залізною заслоною в Европі; і

Тому, що незалежна Українська Народна Республіка, яка була встановлена народним голосуванням і національним самовизначенням 22-го січня 1918-го року, була одною з перших жертв російського комуністичного імперіялізму; і

Тому, що неподатлива рішучість Українського народу відновити свою національну волю і незалежність була більше ніж достатньо виявлена впродовж минулих тридцять дев'ять років; і

Тому, що в нашій моральній відповідальності відносно всіх поневолених націй в колоніяльній комуністичній імперії ми маємо знаменитого природнього союзника в стратегічно положеній і волелюбно наставленій Україні: Тому нехай буде

Постановлено Сенатом і Палатою Репрезентантів зібраних в Конґресі З'єдинених Держав, що уповноважується і прохається Президента видавати проклямацію, що призначала б 22-го січня кожного року (в роковини проклямації, якою проголошено, що Україна має бути вільною і незалежною республікою) Днем Української Незалежности, та запрошувала б нарід З'єдинених Держав відзначати такий день відповідними церемоніями".

Спільну Резолюцію в цій самій справі в Сенаті ЗДА вніс ще 20-го січня ц. р. сенатор Прескот Буш з Коннектикат, піддержаний сенатором Джекобом К. Джевітом з Ню Йорку. Також та Резолюція, відома під ч. 20, була передана під розгляд Сенатської Правничої Комісії.

Капсуля з інструментами з „Дискаверера II" впала в районі Арктики

Вашингтон. — 15-го квітня Аґенція заавансованого дослідного проєкту при департаменті оборони повідомила, що має дані про те, що кабіна з інструментами, яка була причеплена до сателіта „Дискаверера II", згідно з пляном відчепилася від нього і впала десь в районі Північного бігуна, і тепер за нею відбуваються інтенсивні розшуки. Ця капсуля мала впасти в іншому місці, де на неї чекали літаки і кораблі, але внаслідок неправильного наставлення механізму, вона впала пізніше і в районі Арктики. Передавані сиґнали і також зорові обсервації запевняють департамент оборони, що випущення сателіта „ДискаверерII" в понеділок 13-го квітня вдалося вповні, бо це по раз перший відорвалася кабінка з інструментами згідно з пляном, що може бути добрим завдатком на те, що можна буде пізніше вернутися на Землю людині, яка відбуватиме подорож по космічних просторах. Аґенція не подає докладного місця про те, де шукають тепер за капсулею.

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ГРАТИМУТЬ РОЛЮ У БЕРЛІНСЬКІЙ КРИЗІ

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд відкриє конференцію міністрів закордонних справ „великої чвірки" 11 травня ц. р. у Женеві та побажає їй успіху. Станеться це — ніби у зв'язку з „випадковою" приявністю Гаммершилда в Женеві, де він братиме участь в нарадах т. зв. Координаційної Комісії Об'єднаних Націй від 8—10 травня. До Женеви Гаммершилд прибуде після відвідин у Данії з початком травня ц. р., а з Женеви відлетить до Панами, щоб бути на конференції Економічної комісії ОН для південної Америки. Відкриття східньо-західньої конференції міністрів закордонних справ генеральним секретарем Об'єднаних Націй не матиме тільки формального характеру — зазначують пресові коментарі — але радше символічний з уваги на поважну ролю, що її Об'єднані Нації можуть відіграти в дальшій стадії переговорів над Берлінською кризою. Про цю ролю Гаммершилд говорив два тижні тому з Хрущовим, відвідавши його на Криму, де большевицький диктатор приймав Гаммершилда дуже „сердечно". По суті, передбачується встановлення в західньому Берліні неузброєних „обсерваторів" Об'єднаних Націй, так, як вони були в Ливані під час тамошньої кризи. Приявність таких цивільних висланників Об'єднаних Націй в західньому Берліні мала б ґарантувати непорушність його території та свобідну комунікацію між західнім Берліном і західньою Німеччиною. Гаммершилд ніби стоїть на становищі, що справу Берліну і взагалі Німеччини повинні вирішувати чотири великодержави, сиґнатарі Потсдамського договору, але Об'єднані Нації вступили б на арену тоді, коли б треба дати міжнародні ґарантії для порозуміння, що його осягнули б „чотири великі", або тоді, коли б вони не були вспілі дійти до ніякого порозуміння і коли б західні держави передали тоді справу Берлінської кризи Об'єднаним Націям. Конференція міністрів закордонних справ буде відбуватись в колишньому палаці Ліґи Націй в Женеві, який тепер належить Об'єднаним Націям і тому Гаммершилд виступатиме на тій конференції в ролі ніби господаря. Репрезентант Гаммершилда виїде до Женеви заздалегідь, щоб приготовити всі технічні уладження для конференції міністрів, як секретарський апарат, перекладачі і т. д. Гаммершилд ніби вважає на підставі своїх розмов з Хрущовим — що конференція міністрів закордонних справ не прийме ніяких остаточних рішень, а тільки підготовить ґрунт для конференції „на вершинах", де Хрущов ніби готов буде відступити від свого пляну щодо перетворення західнього Берліну у „вільне місто" в заміну за порозуміння з Заходом на ширшій плятформі. Вона саме мала охоплювати головно англійський плян щодо встановлення в середній Европі зони з обмеженням збройних сил і родів зброї. Це мало б статися з уваги на постійний страх Москви перед відбудовою німецької збройної сили, яка стала б на послугах відродженого німецького мілітаризму й імперіялізму. Водночас переговорювано б про европейський пакт безпеки і про такі східньо - західні німецькі „контакти", які промостили б шлях для з'єднання Німеччини. Всі ці комбінації ніби Гаммершилд переговорював з Хрущовим і ніби він тому ставиться оптимістично до вислідy цієї найближчої конференції „на вершинах".

Китайські комуністи використовують свого ставленника Панчен Ляму

Гонґ Конґ. — Китайські комуністи уладили маніфестаційне прийняття 21-річному Панчен Лямі, якого стягнули з Тибету до Пейпінґу ніби на новий конґрес комуно - китайської партії. Назустріч Панчен Лямі вийшов на стацію „сам" Чу Ен-лай з іншими „промінентами". Панчен Ляму, який за ранішого свого перебування мешкав у скромному домі, примістили тепер в палаці, де раніше була американська амбасада. Комуно-китайський уряд, який настановив Панчен Ляму „тимчасовим заступником" Даляй Лями, використовує його очевидячки до своєї пропаґанди. Панчен Ляма не тільки притакує в усьому комуно - китайським вожакам, але й сам в промові через радіо „осуджував" повстання в Тибеті. Він повторяє теж за своїми китайськими приказодавцями, що Даляй Ляму „схопили" протикомуністичні партизани. Чу Ен-ляй заповів при тій нагоді соціяльні й економічні реформи в Тибеті та висловив „вдоволення", що протикомуністичні повстанці „допомогли ділу реформ винищенням себе самих". За коментарями західної преси, китайські комуністи приготовляють настановлення Панчен Ляму як постійного наступника Даляй Лями, знайшовши в ньому покірливого виконавця їхньої волі.

У СВІТІ

● **Японський престолонаступник Акігіто** і його молода дружина Міхіко були присутні на першому офіційному прийнятті, улаштованому в цісарському палаці для 200 гостей — членів дипломатичного корпусу, членів уряду та найвище поставлених державних мужів Японії. Гостей приймали мікадо Гірогіто і його дружина Наґако. Присутніх на бенкеті частували зупою, червоним рижем, рибою й рижовим вином. Кожний з них дістав у дарунок срібну тацю з солодощами. Це був перший із 5-х бенкетів, що в них мають взяти участь протягом трьох днів Акігіто і його дружина.

● **З Іраку** видалено американського протестантського місіонаря Едвіна Давенпорта, який перебував там від 1950 р. Прокомуністичний уряд не подав причини видалення. Давенпорт виїхав до Ливану з дружиною і трьома малими синами.

● **Серґей Мікоян**, син совєтського віце-прем'єра Анастаса, який з своїм батьком їздив по Америці, друкує цикл своїх вражень з Америки в східньо-німецькій комуністичній пресі. Йому не сподобався Ню Йорк, як місто, де ніби найбільш яскраво видно контрасти між американськими багатіями і нуждарями і де найчастіше можна побачити „бомів". Нічні клюби на Бродвеї для Серґея Мікояна занадто „аморальні".

● **В Еспанії**, за 40 миль від великого міста Бурґос, донька колишнього американського дипломата 40-річна Патриція Аммет, що постійно мешкає в Парижі, і її кузенка, 68-річна Івет Ендрюз, що мешкала в Лондоні, обидві американські громадянки, згинули в автомобільній катастрофі. Авто, ведене одною з них, вдарило в дерево.

● **„Червоний декан"** з Кентенберрі д-р Гевлет Джансон, названий так за свої комунофільські виступи, виїздить з дружиною до СССР — ніби на відпочинок після недавнього запалення легенів. Джансон заявив, що совєтський уряд віддає йому до розпорядження віллю над Чорним морем, але в якій місцевості, він сам ще не знає. Д-р Джансон має 85 років і є одним із найперших англійських „співіснувальників".

● **У східньому Берліні** перед комуністичним судом стало 5 студентів, оскаржених у „змові проти існуючого режиму". Цей процес викликав бурю протестів збоку студентів у Західній Німеччині. Ректор східньо - берлінського університету запросив студентів західньо - берлінського університету приїхати на той процес.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РІЗНИЦІ ТАКТИКИ І ПРИНЦИПУ

Як тільки англійський прем'єр Геролд Мекміллен вернувся з Москви, в численних західніх коментарях читали ми про розбіжності між становищем репрезентованої ним Англії і головними її союзниками в підході до дальших переговорів із Совєтами. Мекміллен, як відомо, відвідав Париж, Бонн і Вашингтон ,щоб особисто поінформувати тамошніх державних мужів про свої розмови з Хрущовим і висновки, до яких він дійшов. В офіційних комунікатах та в часописах говорилося про повну згоду між англійськими, американськими, західньо-німецькими і французькими державними мужами щодо засадничих точок міжнародної ситуації, але за кожним разом не приховувалось факту, що все ж не зліквідовано ще всіх різниць у поглядах щодо тактики, яку треба застосувати на східньо-західній конференції міністрів закордонних справ 11 травня ц. р. в Женеві та на конференції „на вершинах", яка з усією вірогідністю відбудеться вліті цього року. Наявність цих розбіжностей стала безсумнівною, коли 8 квітня ц. р. західньо-німецький канцлер Конрад Аденауер у промові через радіо гостро заатакував англійський політичний світ за його здогадну антинімецьку поставу. Щоб вирівняти різниці між становищами Англії і Франції, англійський уряд запросив до Лондону на дводенні наради французького прем'єра Мішеля Дебре і міністра закордонних справ Моріса Кув де Мурвіля. По закінченні цих нарад, в минулий вівторок 14 ц. м. оприлюднено заяви з потвердженням непохитности англо-французького „сердечного союзу", що існує вже рівно 55 років, але не сказано в тих заявах, що всі актуальні розбіжності уже вирівняно.

Нема ніякого сумніву, що в засадничих справах весь західній оборонний бльок Північно-Атлантійського пакту (НАТО) — одностайний. Цими засадничими справами є однакове розуміння суті керованого Москвою міжнародного комунізму та свідомість постійної спільної небезпеки збоку совєтського імперіялізму. Є згода на устійнений Дж. Ф. Доллесом принцип, що в нинішній міжнародній констеляції найкращою ґарантією миру є військова й економічна сила зорганізованого вільного світу, і що тому не може бути й мови про таке одностороннє послаблення збройних сил НАТО, яке автоматично скріплювало б комуністичний бльок. Існує загальна засаднича згода, що найпершою передумовою успіху західнього світу в нинішній холодній війні є єдність.

Поруч із цими спільними принципами політики узгіднено такі засади в актуальній Берлінській кризі: 1. не може бути одностороннього відкликання військових гарнізонів із західнього Берліну, 2. мусить бути збережений вільний доступ до західнього Берліну із Західньої Німеччини, і в обороні обох пунктів Захід готов навіть рискувати війною, 3. Захід відкидає пропоноване Совєтами підписання мирового договору з „двома Німеччинами", як акт, що не тільки визнав би за німецькими комуністами право репрезентувати 17 мільйонів населення Східньої Німеччини, але й затвердив би наявний поділ Німеччини.

Зате є розбіжності в таких пунктах щодо тактики: Англія пропонує обговорити з Совєтами новий статус для Західнього Берліну, заснований на міжнародних ґарантіях безпеки та вільному доступі до Берліну, а Західня Німеччина виключає такі переговори, якщо Совєти не визнають принципу об'єднання Німеччини на базі вільних виборів. Далі: Англія пропонує поширити контакти між Західньою і Східньою Німеччиною, із створенням спільних комісій для ступневого об'єднання Німеччини, а Аденауер рішуче противиться всяким зв'язкам із східньо-німецькими комуністами. Мекміллен пропонує обговорити з Совєтами питання встановлення в Середній Европі зони з обмеженням збройних сил і родів зброї, як етап до загального роззброєння, а Аденауер і також де Голь та генерал Лоріс Норстед з НАТО — рішуче цьому противляться, як небезпеці для сили НАТО й дискримінації Німеччини, допускаючи такі переговори тільки на базі роззброєння „від Атлантику по Урал".

Як видно з цього короткого зіставлення, Англія пропонує „гнучку" тактику й не виключає поступок Совєтам, а Західня Німеччина і подекуди Франція та ЗДА. навпаки, поручають „тверду" тактику, поки Совєти перші не зроблять сутніх концесій. В основі цих розбіжностей полягає найбільша різниця поглядів: Мекміллен, покликуючись на свій „нюх", твердить, що Хрущову залежить на дійсних переговорах і на дійсній злагоді, отож, мовляв, треба йти на компроміс, — а Аденауер і де Голь не вірять у це і переконані, що Москві потрібні нові переговори знову тільки, як матеріял для пропаґанди і як засіб видурення від Заходу нових односторонніх поступок. Дотеперішній досвід потверджує побоювання Аденауера і змушує ставитися з найбільшим недовір'ям до всякої „гнучкости" супроти Москви, бо навіть кожний натяк на „співіснування" завдає шкоди уярмленим Москвою народам і всьому вільному світові. І це справа не тактики, а принципу.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ХОЛОДНА ПЕРЕВІРКА ВЕЛИКИХ НАДІЙ

У перші дні квітня 1949 року, десять років тому, панувало в столиці ЗДА піднесене хвилювання. Весна була в повітрі і саме йшов фестиваль квітучої вишні, особливо вдалий, бо час його добре збігся з пишнотою вибуялого квіту. Але столиця, що з природи речі живе теж атмосферою політичних настроїв, мала й іншу причину хвилюватись. До традиційних надій, принесених весняним сонцем, долучились надії і на політичному небі. Оце з'їхались у Вашингтон міністри закордонних справ дванадцятьох держав, десятьох західньо-европейських, Канади й ЗДА, щоб своїми підписами зафіксувати союзний договір північно-атлантійських держав, популярно відомий як НАТО. Всі відчували, що момент цей мав бути закінченням денервуючого політичного напруження останніх років, яке прийшло як перша реалізація совєтської небезпеки після років наївної ідилії. Цей момент попередили знаменні події у відносинах Заходу зі Сходом: ще свіжа була пам'ять большевицької бльокади Берліну і великого зусилля „повітряного мосту", в 1948 році; ще тільки рік тому відбувся в Чехо-Словаччині комуністичний переворот, як взірець совєтської тактики в сфері їх впливів. Свідомість минулих помилок і великої небезпеки, вже присутньої і грядучої, змусила заприязнені держави західнього світу шукати виходу в новому союзі.

Багато місяців гарячкової праці, з'їздів, нарад і дискусій, інтриґ, протестів і демонстрацій було на шляху до НАТО. Не диво, що в новім союзі західній світ бачив нову надію. Багато оптимізму було в словах творців НАТО, коли зійшлися вони у великій „Департаментовій Авдиторії" для урочистого акту. В залі, знаній з концертів військових оркестр, ішла тепер історія, і аннали того часу відзначили факт, що свідомість історичного моменту панувала в залі, на вулицях столиці і в широкому світі.

Містер Труман, того часу президент ЗДА, вітав міністрів і гостей, найдостойніших із достойників, промовляючи з трибуни на тлі райдужної декорації із прапорів держав-учасників. „Якби ми мали такі пакти раніше, — говорив він з вірою, — не було б ні першої, ні другої світових воєн..." А Бевін, британський міністер, з таким же переконанням твердив, що цей пакт повинен зберегти світ від війни на цілі століття. Кожний міністер, поки підписав договір, складав подібні оптимістичні заяви. А коли Ачісон, того часу американський міністер закордонних справ і співтворець пакту, сів за стіл, щоб поставити і свій підпис, президент Труман і віце-президент Барклі стали за його фотелем, щоб підкреслити поважність акту. Бо справді, для ЗДА пакт НАТО був не тільки актом хвилевої політичної ваги, як для інших. Він значив також, що Америка зірвала з традиційною засадою невмішування в справи позаамериканського континенту, як це радив ще Вашинґтон, а проголосив Монро. Тепер Америка стала невідривною частиною світової громади народів, поділяючи, у власному інтересі, їх долю й недолю. Ще в червні 1948 року американський Сенат прийняв був історичну резолюцію (знаменною більшістю 64 до 4 голосів), що дозволяла ЗДА входити в союз з колективами інших держав для взаємної допомоги в інтересі національної безпеки. Тепер такий союз став фактом.

Майже півтори тисячі гостей прийшло, щоб бути свідками: не тільки американські достойники політичного світу, але й дипломати держав поза межами НАТО. Усім їм передано було запрошення і тільки дипломати СССР і Фінляндія не скористали з них. Дванадцять міністрів підписали, дванадцять золотих пер пішло в архів...

ЗДА, Канада і десять европейських держав — Бельгія, Данія, Франція, Ісляндія, Італія, Люксембурґ, Голляндія, Норвегія, Портуґалія, Велика Британія — стали членами союзу. Греція й Туреччина прилучились у 1952 році, а нова Німеччина — у 1955-му.

Почалися роки зустрічі нового союзу з життям: роки труднощів, досвіду і критичних ситуацій, роки, в яких світ був нераз „на грані війни", роки, в яких східній противник — тепер уже неприхований, смертельний ворог — старався інтриґувати, послабити, а то й розбити НАТО. Але, крім „малих воєн" і численних місцевих конфліктів поза межами територій НАТО, крім постійної війни нервів, третьої світової війни не було. НАТО росло в силі постійно. Коли Айзенгавер обняв пост начального атлантійського командира в Европі, він мав до диспозиції менше як 20 дивізій, менше як 1,000 літаків і коло 400 кораблів. Тепер НАТО вправді не осягнуло плянованих 90 дивізій, але має чималу наземну армію, 1,000 воєнних кораблів і 5,000 модерних літаків. Має численні летовища, морські й суходільні каблеві сполучення т. д. НАТО має склади ядрової зброї, готової до негайного вжитку.

Але НАТО мало не тільки мілітарні амбіції. Держави, об'єднані спочатку чисто політично-оборонним союзом, думали також про тісніше об'єднання в атлантійську громаду народів. Навіть термін „гомо атлантікус" появився в ідеях політиків. Осібний комітет, створений із міністрів закордонних справ Італії, Канади і Норвегії, був обраний, щоб простудіювати не-мілітарні аспекти кооперації народів НАТО. Ці „Три Мудреці", як їх назвали, вже склали свій перший звіт, кажуть доволі надійний. Але покищо НАТО не може похвалитися успіхом в цій справі; досі атлантійські держави зв'язані ще тільки мілітарним союзом і тіснішої „громади" ще не створили. Поль Анрі Спаак, генеральний секретар НАТО, мусів недавно признати ,що брак єдности між членами не раз утруднював йому працю.

Так минали роки... Над Потомаком дев'ять разів зацвітали японські вишні.

І знову світ заговорив про Берлін, коли новий „бос" Кремлю затіяв нову інтриґу, і знову зависла над світом за-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЩЕ ПРО СЛОВНИКОВІ МІСТЕРІЇ

Після численних протестів у самій же підсовєтській пресі і після висвітлення в українській еміґраційній пресі дискримінаційної політики совєтського уряду в ділянці видавання українських словників, справа з словниками в українській нібито незалежній і суверенній „совєтській соціялістичній республіці" трохи зрушила з місця. Через п'ять років, що минули від часу видрукування першого тому, вийшов наприкінці 1958 року другий том „Українсько-російського словника", приготований ще покійним Іллею Кириченком. В цьому часі появився також перший том вже давно заповідженого фототипічного перевидання Грінченкового „Словаря української мови", і врешті, по довгих муках, Видавництво Академії Наук УССР видало в Києві перший том „Польсько-українського словника", приготованого й зредаґованого ще в 1953 році Львівським Відділом мовознавства при Інституті суспільних наук Академії Наук УССР.

Про несамовиту тяганину з виданням цього останнього словника була вже мова в одній із статтей на сторінках „Свободи" в минулому році, і сьогодні, маючи в руках перший том словника, можна ствердити ,що головною причиною шестирічної тяганини було намагання вичистити з нього все, що справді українське, і зблизити якнайбільше до підсовєтського офіційного жарґону. Не зважаючи на те, що в редакційній колеґії цього словника названі такі мовознавці й літератори, як А. Генсьорський, Л. Гумецька, І. Керницький, М. Онишкевич і М. Рудницький, базований він тільки на польсько-російських джерелах і, як виходить з передмови ,його впорядники зовсім не взяли до уваги існуючих уже польсько-українських та українсько-польських словників, таких, як Свєнціцького і Грицака-Кисілевського.

Дуже характеристичною для підсовєтських видавничих і редакційних умовин є затримка з виданням другого з двох перших томів згаданих вище трьох словників. Другий том Кириченкового словника мав появитися ще в першій половині 1957 року, але вийшов на книжковий ринок щойно з початком 1959 року. Перші два томи Грінченкового словаря мали вийти з початком 1957 року, але до кінця того року вийшов тільки перший його том, не зважаючи на надруковану в пресі (в липні м. р.) заяву директора В-ва Академії наук УССР Завялова, що „до кінця цього року заплановано видати всі чотири томи", підкріплену місяць пізніше заявою головного редактора видавництва Академії Наук М. Яценка, що другий том вийде у жовтні 1958 р., третій — в грудні, а четвертий — в січні 1959 р. Досі — до половини квітня 1959 року — не видано навіть другого тому Грінченкового словника. Невідомо також, коли появиться прочищений і процензурований том польсько-українського словника, „труднощі" в роботі над яким автори передмови до цього словника пояснюють м. ін. „відсутністю... українського тлумачного словника та українських нормативних термінологічних словників з багатьох галузей науки"; тих, до речі, словників, що їх знищили совєтські органи безпеки у тридцятих роках.

Але найцікавіша містерія із давно вже готовим синонімічним словником української мови. Підготовляв цей словник ще в тридцятих і сорокових роках кандидат філологічних наук, харківський письменник А. Багмет. Опрацювавши свій словник (на яких 30 аркушів) до друку, автор здав його рукопис в-ву „Радянська школа". Видавництво переслало його на рецензію до Інституту мовознавства Академії наук УССР, де він пролежав шість місяців, а потім був повернений в-ву „Радянська школа" без апробати.

В 1949 році виданням синонімічного словника, як „виключно важливим і сміливим почином", зацікавилося правління Спілки Радянських Письменників України, зокрема Максим Рильський, Микола Бажан, Павло Тичина й ін. Але й з їх заходів нічого не вийшло. І так рукопис синонімічного словника сховано під „зелене сукно".

Воскрес словник Андрія Багмета, чи може лише почав воскресати щойно по десятьох роках у... другій книжці (за 1959 р.) літературно-художнього та громадсько-політичного журналу Спілки Письменників України „Вітчизна", яка надрукувала його початок на восьми сторінках під назвою „Матеріяли до синонімічного словника української мови". Друкування його попередила редакція „Вітчизни" передмовою Максима Рильського.

Ніби відкриваючи Америку, ніби не знаючи нічого про передісторію і містерії з виданням Багметового словника, Рильський закінчує свою передмову такими словами: „Ми такого словника ще не маємо. Андрій Багмет, ентузіяст цієї справи, багато вже років з гідною заздрощів запопадливістю збирає, вивчає, систематизує, коментує синоніми української мови. Переглядаючи сторінки укладеного синонімічного словника, можна сперечатися щодо вміщення в тому чи іншому „гнізді" того чи іншого слова, можна в окремих випадках не погоджуватися із тлумаченням тов. Багмета, можна навіть поставити на обговорення самий принцип, покладений в основу його роботи. Але робота — велика і гідна уваги. Хай це буде не „справжній", зроблений за всіма вимогами сучасної лексикології та лексикографії словник, хай це будуть тільки матеріяли до словника. Проте корисність і цікавість оцих матеріялів і для письменників і для читачів не підлягає ніякому сумніву, а багатолітня праця Андрія Багмета заслуговує нашої подяки".

Додавати щонебудь до цього немає потреби. Але радіючи з можливости надрукування цього словника на сторінках місячного літературного журналу, де він має друкуватися в найкращому випадку п'ять років (по 8 сторінок у числі, шість аркушів на рік і 30 аркушів за 5 років), Рильський, член Академії наук УССР і СССР, депутат Верховного Совєту, повинен паленіти з сорому за те, що в „незалежній" українській совєтській державі, при наявності Академії Наук, університетів і інших наукових установ, не було змоги видати окремою книгою таку важливу і потрібну, за його ж словами, працю, як синонімічний словник, один з найосновніших словників у кожній культурній країні.

Б. Кравців

Теодор Терен-Юськів

І СПІВ НАШ ПОНЕВОЛЕНИЙ....

(Допис з Італії)

Міляно — столиця італійських банків, театру драми, а передусім опери. Тут збігаються нерви всього співацького життя не тільки цієї країни, але й — в багатьох випадках — всього світу. Звідтіля ж, у більшості, йдуть співаки і оперові трупи в турне по всіх ближчих і дальших краях. Тут існує найславніший у світі оперовий театр „Скаля". І саме це є одною з найважливіших причин сконцентрування в цьому місті співаків найрізнородніших мистецьких вартостей і національностей. В Міляно мали б бути найкращі вчителі співу. Тільки тут друкуються журнали з музично-співацького життя Італії.

Від деякого часу починають появлятися в Італії, а головно в Міляно, і співаки та адепти співацького знання з-поза „залізної греблі". Було дуже приємно зустрінути декого з моїх давніх знайомих і пізнати нових; а ще цікавіше було погуторити з ними. Не на політичні теми,. ні — на мистецькі. Та нема чого дивуватись, коли вони, умовляючись із вами на зустріч, найрадше вибирають парк. Це наука і досвід довгих, незавидних років пробування в іншому світі. І дивно воно, що вісті й оповідання цих неполітичних людей так різняться від коронованих наївностей „об'єктивних" західніх туристів.

Однак, зустріти тих, кого ви найгарячіше бажали б, на жаль, не доводиться. Між співочими представниками різних країн не зустрінути синів України. Не подадуть з України вістей її власні діти.

Приїздять сюди співаки з Польщі, Румунії, Чехії, Болгарії і інших країн, навіть з Мадярщини, тільки не з України. Немов би та наша Україна зовсім немузикальна і безголоса! Немов би одна з найбільш співочих націй світу не мала з чим показатися перед Заходом! А проте недавно одна співачка-сопраністка з Ленінграду із заздрісною усмішкою казала мені: „Та ж ваші українці займають у всіх найбільших совєтських театрах перші місця!" І почала вичислювати від давно вже померлої Нежданової починаючи, а на Батурині, Козловському і інших кінчаючи. Дехто з співаків із подивом висловлювався про Гмирю. Ті наші співаки кружляють всюди там, поза червоною гаттю, але нікого з них не допускають на Захід.

Вони не тільки не випускають на Захід співаків, які вже роками виступають на сцені, але й не дозволяють виїздити теж молодим співакам, яким конечно потрібна західня школа і европейська культура в безпосередній зустрічі.

Рік-річно відбуваються недалеко Міляно, в місті Верчеллі, конкурси для молодих і початкуючих співаків, піяністів, танцюристів і композиторів. З усіх комуністичних країн прибувають сюди адепти співу і танцю. Але ні співочого, ні жадного іншого мистецького представника українського народу сюди ще ні разу не вислано. Два роки тому молодий співак варшавської опери із далеко не польським назвищем Ладиш осягнув тут перше місце. Тоді ж польська танечниця, родом зі Львова (до речі, дружина мого товариша з варшавської опери) зайняла у відділі балету також перше місце. Торік відзначено тут болгарського тенора і мадярське меццо-сопрано. При цьому треба зазначити, що жюрі, наділюючи молодим адептам мистецтва, нагороди, керується досить лагідними критеріями, щоб хоч цим піднести дещо на дусі підкорені народи. Але це не зменшує заслуги цих мистців для пропаґанди доброго імени своїх ,народів. Дехто з цих мистців начхав на „червоний рай", і остався на Заході.

Чи навіть пропаґанди українських солісток-танечниць бояться большевики? Чи музична мова наших піяністів може бути небезпечна для Москви? Про композиції з текстом важко було б навіть говорити, однак інструментальні композиції могли б дати декому з талановитих наших мистців добрий „старт" на Заході. Мені довелось зустріти тенора з Ісляндії, баритона з далекої Кореї, але жадного співака зі співочої України я тут не бачив, як не побачити їх на конкурсах у Женеві, Брюсселі, Тулюзі і Мюнхені.

Поява українського балету і хору на брюссельській виставці є в цьому випадку вийнятком із конечности. Бо большевики вислали їх на Захід передусім для пропаґування імени Москви. Зрештою ансамбль — це ґрупа, а ґрупу легко контролювати.

Одинокий люксус, що його можуть мати співаки за залізною заслоною, це мешкати в віллях і — евентуально — з дуже важкою бідою набути миршавеньке авто. Заробляють добрі суми тільки співаки московські; гонорари мистців інших націй — мізерні. Важко повірити ,але факт, що одна з перших співачок варшавської опери, яку мені представлено в „Скалі", була вдягнена як наймичка. А не забуваймо, що це поляки створили приказку: „Застаф сє, а постаф сє". Подібне було з іншою співачкою (до речі: уродженицею Станиславова), яка на питання, чому не пофарбує собі волосся, відповіла, що це в Польщі неможливе. І хоч у Чехії ще найкраще живуть, чеські мистці, яких мені довелось бачити, одягнені були таки дешевенько. Цитрину в Празі — казали вони — важко купити, а про банани можна хіба мріяти. Той самий маестро, що поїхав підучити чеських співаків, як тільки опинився у Празі, захворів на шлунок, бо ярини взимі не можна було там дістати. Треба було посилати пачки харчів з Італії. Співак варшавської опери поїхав собі з дружиною на прогулянку по всій Італії. Я хотів би бачити українця, співака котрогось із наших оперових театрів, щоб він так поїхав собі прогулятись по одній із західніх країн! Кажу українця ,бо коли одного разу вийшла була делеґація музично-мистецького Львова, щоб привітати чужих мистців, що проїздили тудою, то крім М. Колесси не було там ні одного українця. У всіх містах України можна виступати чужим мистцям, у Львові дуже важко. Не пускають. Наш народ вітає чужих співаків майже ентузіястично. Цей, хоч і такий обмежений, зв'язок з західними краями додає їм дещо розради, і є променем у задушливому мороці червоного гніту. Тема ця така широчена, як бажання наших мистців вирватись на Захід і дихнути свіжим повітрям свободи.

Софія Парфанович

ЦЕ — ТВОЯ КРАЇНА

(9)

Уже в дорозі вгору час від часу дув сильний, холодний вітер і десь із-за гір вириваються клуби хмар. Вітер змагався щодалі, і коли моторівка перевозила нас через Джені озеро на другий бік, до дороги, він каламутив озеро й кидав хвилі на моторівку й нас. Уже вдома я побачила, що зробив цей вихор: велику, тяжку чорну заслону розіпняв понад Титанами. Поза нею мідяно й страшно заходило сонце. Грізно їжились скелі й з камінною погрозою кидали виклик бурі. Вже з північного рубіжа завіси падав густий морок, і дощ чи снігова ревли в яругах. Я була щаслива, що сиділа тоді дома.

Ранок встав яскраво синьо-золотий і пречистий. На його тлі різались гострими рельєфами кам'яні твердині, вкриті свіжим снігом. Наморозь лежала на траві біля кабін і срібнілася в золоті сонця. Осінь прийшла нагло в країну гір. Вона ще деякий час панує, маючи ще осики незрівняно золотом. Аж доки не зариється на зимовий сон ведмідь, той грізлі, що десь там живе в Титанах, і той чорний ласун в Єлловстоні. Тоді буде зима, ляжуть сніги і почнеться лещетарський сезон. Та він тут, мабуть, не є дуже розвинений. Більшість гостей від'їздить. Роблю те й я, бо мій час скінчився, моя відпустка минає. Жаль покидати гори. Так хотілося б залишитися в цій тиші, їздити на конику по луках і дивитися ,як осінь іде назустріч зимі й писати. Але це тільки мрії.

У поворотній дорозі

Прощання з милими господарями і запевнення, що вернуся й пришлю приятелів. Прощання з милими дівчатами-студентками, що послугували (заробіток: 80 долярів місячно, тіпси й удержання, праця три місяці). І знову дорога до Джексонлейкладж, оцього рокефелерівського готелю. Іду в авті професора хемії з Ню Йорку, випакованого сім'єю й всім, що вмістилося в цьому „стейшенвагені". Правда, я мала їхати з панством Фредріксен, що так добре знають про Україну, бо їх кузин писав вступ до перекладу історії України на англійське (?). Але вони завзяті вершники (обоє мають біля сімдесятки) й балки, і вирішили ще раз піти половити пстругів. Молодий естонець лікар, ще залишається бо з своєю дружиною теж не можуть розлучитися з кіньми; вони вже другу відпустку відбувають тут.

Отже, я знову в Джексонлейкладж. Тепер уже не поспішаю, бо мій автобус до Єлловстону відходить за чотири години і я можу ще насититися прегарним видом гір на тлі досконалого кольориту вчасної осени.

Положення готелю таке прегарне, що рішуче не можна уявити собі кращого. Вийдіть гладкою й вигідною стежечкою на вершок горбка, що на його узбіччі будова, сядьте на лавочку й дивіться на дорогу, що нею біжать авта, річку, що нею можна плавати човнами чи гумовим пором. Озеро в дзеркальній гладі купає гори, луки й мокрявини, де зачинають золотіти трави і час від часу можна побачити олень чи бізона. З цього місця ви можете бачити все і можете вигідно вживати всіх приємностей, що їх дає ця благословенна околиця. Тільки... треба мати трохи більше грошей. Але коли ви скомбінуєте життя в кабіні чи мотелю, що є дещо дешевше як в головному будинку, і харчі в оцій перекусній, то справді варто залишитись тут. Відсіля бо виходять тури й поїздки, тут відбуваються всілякі лекції включно з лекціями їзди верхової (але за коня вже платите і добре платите) і гри в товариство. Проте, панує тут трохи в'язаний, припшений стиль, і, коли вам хочеться більше свободи, гамору й життя, ви досконало почуватимете себе на одній з ренч, як це було зі мною.

Вже автобус котиться через пасмо, і вже западається в долину чарівний красвид, але я все ще оглядаюся й „фотографую" в мозку чарівний світ гір. І ще не раз з далі, з Єлловстону і навіть з Беартутренджу пасма, що ним веде описана мною серпентина, яка веде вас з парку на північний схід, ще не раз замайоріють снігом позначені вершки Великих Тітан.

Дороговказ вздовж озера Єлловстон, знову декілька гарячих джерел, декілька ведмедів, вид понад озеро на гори і знайома мила околиця Великого Кеньйону Єлловстон з готелем на горі. Вертаюся наче додому, кожен уступчик мене мило словами „вел! вел!", віднаходжу на мій цілок з кулькою із целофану, і вечором і вранці ще бродажу по стінах кеньйону, купаючи очі в бурунах Долішнього водоспаду.

Поворот через пасмо Беркут з мальовничою серпентиною, верховинною пусткою й льодовцями. Його описувати не буду.

Закінчення

Декілька практичних заввaг чи відповідей на питання, що їх поставили мені знайомі вже в Дітройті:

Ціла прогулянка тривала десять днів. За цей час я і відпочила й побачила так багато, що ніяка подорож не змогла мені дати стільки вражень за такий короткий час. Час цей вдалось використати так тільки завдяки повній летовій з Дітройту до Біллінгс (Монтана).

Кошт подорожі? Не вчисляючи літака: 150 долярів.

Який одяг брати? На дорогу можна жінкам і в штанах, навіть в отих синіх. Але одна суконка може придатися, головно в гарних готелях на вечір, до ресторану. Якщо ви молоді й стрункі, можете неміно ходити в штанах і светерку чи блюзці, і буде теж добре. Запакуйте теж шорти, головно, коли їдете серед літа, і чоботи до кінної їзди, якщо їдете до Тітанс.

Так, отже, їдемо!

Кінець

ЗАМІСТЬ ЛИСТА

О, знаю! Поруч вас
було б гарнішим вдвічі
Вечірнє море...
І радіші б небеса...
І може б ще раз
на моїм обличчі
Розквітла
радости краса...

ДІМА

З ХРОНІКИ ДІТРОЙТУ

В Українському Літературно - Мистецькому Клюбі — відновлені після довшої перерви товариські сходини 14-го березня ц. р. в одній з заль Інтернаціонального Інституту мали характер „живого журналу". Поет О. Веретенченко познайомив авдиторію з уривком саме закінченого ним перекладу „Мазепи" Байрона; д-р В. Витвицький задемонстрував з платівки частину великої, досі невідомої „Української симфонії" Михайла Колачевського, сучасника Лисенка, і дав до неї дуже цікаві музикологічні коментарі; Я. Зубаль прочитав 2 мисливські нариси (власний і Арсеньєва); В. Несторович говорив про львівську письменницю Ірину Вільде і її грудневий переклик з еміграцією; хвору письменницю С. Парфанович виручила артистка Бранка Кривуцька, прочитавши її оповідання „Сестри рожевого лотосу". Е. Перейма представив невеселий стан перекладів до того й часто посередньо з московської на українську мову в підсовєтській Україні цінніших чужомовних творів. Вечір закінчив О. Зозуля вдатною сатирою, опертій на книжці мін. хлібор. Мацкевича, де звітована поїздка по Америці й Канаді. Репліки українських колхозників при читанні деяких уступів з цієї книжки вголос у конюшні (бо в „домі культури" не стало місця для охочих почути про долю фармера у Півн. Америці) внесли в авдиторію багато веселости.

УЛМКлюб готується до річних загальних зборів. Видруковано нові заяви про відновлення членства. 12-го квітня відбувся концерт Скали - Старицького в залі Арт Інституту під протекторатом Українсько Літ. - Мист. Клюбу.

Найвизначніша в Дітройті жінка не відзначала дня народження. — Про цей факт писала місцева американська преса. Популярна і люблена в нашому місті голова міської ради і 1-ша заступниця посадника Дітройту панна Маруся Бек, народилась 29-го лютого. Проте її народження було таки відзначене. В навечер'ї неіснуючого 29-го лютого запрошено декого з наших громадян до великої залі новопридбаного для катол. школи будинку при вул. Генлей. Під час вечері виголошено чимало промов і привітів Солениізантці. Багато змісту найшли ми в промові п. Івана Бека про життєвий шлях його сестри, п. Марусі, з доповненнями о. д-ра Кнаппа, який знав особисто покійних батьків Беків. Але найбільшою ревеляцією вечора була кінцева промова самої „Золотоустої" пані Марусі. Ця промова прозвучала як справжня сповідь з життя і з праці. Вона потрясала своєю отвертістю і скромністю, захоплювала глибоким прив'язанням до Землі, з якої вийшли її батьки й до українського народу і наявно демонструвала почуття приналежности бесідниці до цього народу. Своє публічно висловлене зобов'язання ще більше ніж досі помагати українській справі, де і скільки зможе, пані Маруся Бек вставила в програму свого дальшого життя. Власне ця промова була верхом емоційности вечора. Як жаль, що її вислухало тільки 70 а не 7,000 наших людей, бо не одного була б благородна постава уродженої в Америці патріотки засоромила за те, що надиво скоро міг би заспівати слова Карася „тепер я турок, — не козак"..

Українські авдиції з радіовисильні ВПОН під новим зарядом. — Заслужений для нашої радіофонії в Америці, зокрема в Дітройті, дир. Микола Шустакевич припинив з кінцем м. р. передавання своєї „Української години". 27 років — це направду довгий час. Ним охоплена діяльність дир. М. Ш. тільки на місцевому терені, від січня 1932 р., коли то він з дружиною, відомою артисткою Юлією, започаткував перші й одинокі українські щоденні радіопередачі зо станції ВМБС у Дітройті. А коли йде про справжній початок української радіофонії в Америці, якої одним з піонерів він був — то ми мусіли б сягнути аж до 23 травня 1923, до першого взагалі на радіохвилях у ЗДА українського концерту в Ню Йорку, а далі — згадати різні станції, з яких лунав голос М. Шустакевича, як диктора. Його ім'я нерозривно зв'язане з українськими радієвими авдиціями в Америці аж до останнього часу. Хоч нездужаючи — він не здавав своєї станиці в ВПОН у Поніяку біля Дітройту, звідкіля бодай по неділям ішла повна година його програми.

Там прийшла тепер до голосу молодша наша ґенерація. Спочатку Юрій Габода, а коли він уже по кількох авдиціях розпрощався з цим світом, то перебрав його місце на станції ВПОН у березні ц. р. п. Роман Блюй. Його дебют 8 березня, а ще більше добірна програма 15 березня, присвячена пам'яті Т. Шевченка (коротку доповідь по-англійськи мала п. Лідія Блюй) і 20-річчю державности Карпатської України, врешті теж чергова неділя — дозволяють на схвальну оцінку передач як щодо дикції радіомовця, так і в доборі його програм. Тепер важливе, щоб матеріяльні труднощі перебороти. В Дітройті станцію ВПОН на хвилі 1460 радіоприймачі схоплюють зовсім чітко. Година між 7.30 і 8.30 ранку не є надто вчасна в неділю і кожному приємно починати день серед звуків невмірущої української пісні й музики. Щасти, Боже, новому директорові.

Шевченківські Свята. — Неділя 8 березня ц. р. пройшла в Дітройті в атмосфері пієтизму до пам'яті Т. Шевченка. Громадянство заповнило три залі, де відбувались академії. Дітвора катол. школи на сході міста і її батьки віддали поклін Великому Кобзареві в шкільній авдиторії. Організації т. зв. Визвольного Фронту святкували окремо від Метроп. Конгресового Комітету в залі Нар. Дому. А в великій залі Чедсі — гайскулу, близько 800 осіб вислухало програми свята, влаштованого Метр. Конгр. Комітетом спільно з Федерацією Американських Українців Мишиґену. Тому, що підписаний був приявний власне на цьому святі, згадає тут кількома словами про його хід. — „Заповіт" на початку, як теж низку інших пісень в дальшій частині програми, виконала наша Капеля Бандуристів. Запрошений з Ню Йорку гість проф. В. Міяковський виголосив доповідь про 3 джерела образів у Ш. і треба жаліти, що не доніс її до всіх приявних, бо (як це чогось часто в нас трапляється) мікрофон не діяв так, як треба... Дальші виступи: п-ні Бранки - Кривуцької (деклямація) п-ні В. Биковець (сопрано-солістка), п. П. Садового (баритон-соліст), п. Т. Губіцького (віртуоз-скрипаль) були дальшими окрасами цього вдатного концерту, який закінчив сценічний монтаж п-ні К. Бранки-Кривуцької за поемою „Гайдамаки". В монтажу виступили пані О. Ковальська, В. Биковець і К. Кривуцька та панове В. Колосюк, М. Григорчук і А. Марцинів. Музичне оформлення дав о. прот. О. Биковець, а декорації п. І. Лук'янчук. Постановка п. Кривуцької. Варто зазначити, що відомий в нашому місті ентузіяст і пропаґатор книжки д-р Е. Перейма влаштував біля входів до залі, в якій відбувався концерт, виставку різних видань „Кобзаря" і його перекладів. Приявні з цікавістю розглядали ці книжки, зокрема рідкісні до мініятурного видання включно.

Доповідь д-ра М. Прокопа про сучасне становище в Україні й еміґрацію. — В останніх місяцях перейшов через наше місто цілий ряд передових діячів різних політичних угрупувань. На жаль тільки на деяких з них довелось бути підписаному. — Д-р Мирослав Прокоп, передовий діяч з П-УГВР-и. Його тема було приблизно та сама, що в голови Нац. Ради Багряного, який на 2 тижні раніше говорив при битком заповненій залі У.-Ам. Осередку. Д-р Прокоп мав менше численну авдиторію, але і його слухачами були люди всіх партійних середовищ, як теж непартійні. Тон його виступу був безпристрасний. Бесідник робив враження радше кабінетного вченого ніж політика-трибуна. Варто теж зазначити, що й публіка не гарячилась. Добра орієнтація д-ра Прокопа в підсовєтських умовинах життя виявляла не поверхову нахапаність, а студійне перетравлення матеріялу. (Він же редактор Совєт. - Юкр. Пресс-Дайджест-у!). В його підкресленні важливости ролі нашої еміґрації бреніла нотка песимізму. Еміґрація ж бо розсварена. Проте, на його гадку, — при невдачах об'єднання — треба договоритись до спільних дій бодай у деяких справах. Це був пункт, який атакували дискутанти безпосередньо після доповіді і пізніше після спільної вечері. Координація дій, говорили, потрібна в усьому, а не тільки на деяких відтинках. „Консолідація" — це чарівне слово було на устах багатьох, а разом з тим стрибали камінчики взаїмно в городи різних політ. угрупувань. Порушено багато (я б сказав — забагато і то периферійних) питань й справ. У центрі їх найшлися такі, як відношення до УНац. Ради, „непередрішенство" (козир тепер усіх націоналістичних груп) і американці, роля УГВР-и (доповідач заперечив її амбіції бути колинебудь у минулому чи тепер урядом в ексілю), духовий зв'язок з громадянством у підсов. Україні й ще інші. — Господарем вечора був місц. Відділ Об'єднання Прих. Визвольної Боротьби України. Під час і після доповіді проводив голова Відділу п. Л. Татух, а під час вечері — д-р Янчишин.

Два вечорі Об'єднання б. Вояків Українців. — Наш Відділ ОбВУА виявив за останній час наявну активність. Після комбатантського прощання ген. М. Садовського, черговими вечорами був „Базар" 27 лютого з цікавою доповіддю ген. М. Крата і вдатне започаткування Мазепинського Року в вояцькому середовищі 21 березня ц. р. з джерельною доповіддю проф. М. Бжеського. Оба вечори, що закінчились вгощенням, товариською гутіркою і співами, відчинив голова Відділу ОбВУА мец. Ф. Липецький. Він же на останньому вечорі виголосив теж доповідь, в якій подав життєпис Гетьмана Мазепи. Як позитивне явище слід занотувати участь у тих комбатантських сходинах членів інших вояцьких організацій, яких на тутешньому терені є всіх 4 (УСС, УПА і Дивізія).

В. Несторивич.

ХОЛОДНА ПЕРЕВІРКА ВЕЛИКИХ НАДІЙ

(Закінчення зі стор. 2)

гроза збройного конфлікту. А як у Вашингтоні вдесяте розцвітли вишні, держави НАТО святкували перше десятиріччя свого існування. Департаментова Авдиторія знову замаїлась прапорами — тепер уже п'ятнадцятьох держав, знову чолову стіну прикрасила чотирираменна зірка, відзнака НАТО, заметушились репортери, фотографи, секретарі, перекладачі й інші урядовці.

О годині 10.30 перед полуднем 4-го квітня до брами авдиторії почали під'їжджати чорні лімузини. У відступі часу одної хвилини виступали з авт один по одному міністри в товаристві американських амбасадорів та амбасадорів до НАТО. Кожного вітала музика і утиск руки американського шефа протоколу Віллі Б'юкенена при вході і американського урядуючого міністра закордонних справ Гертера в середині. Голляндський міністер Йосип Лунс, президент НАТО, мав перше місце в дипломатичному порядку, за ним Поль Анрі Спаак, генеральний секретар НАТО, а далі інші міністри в поазбучному порядку назв їх країн. Рендолф Бриджес, американський амбасадор до НАТО, замикав похід. Із тих, що десять років тому творили НАТО, віце-президент Барклі відійшов у вічність, Труман подався на безжурну емеритуру, Ачісон зайнявся правничою практикою і був тільки гостем... Між старими найпопулярніший Поль Анрі Спаак, старий борець за европейську спільноту, наступник лорда Ізмея в НАТО.... Знову Президент ЗДА вітав гостей. Знову були заяви віри в НАТО і постанови твердо стояти проти совєтських погроз. А новий між учасниками — німецький міністер фон Брентано, притягав на себе увагу. Не тільки Берлін, стара німецька столиця, була знову каменем претковенія у міжнародній ситуації, але й сама ця країна, своїм ключовим положенням між державами НАТО і новим політичним престижем мусіла відіграти важливу ролю в нарадах.

Тим разом народи НАТО і політичний світ бачили не тільки надію й рятунок у НАТО, як десять років тому. Перше десятиліття життя НАТО, життя в дуже бурхливих політичних умовинах світу, дало змогу критично оцінити вартість цієї організації. Тепер надії на майбутнє були сперті на практичному досвіді минулого. В цьому була велика різниця і велика вартість нарад.

Знову столиця заблистіла парадними прийняттями, починаючи від прийняття у почесного Президента НАТО і міссис Лунс, у Президента ЗДА і ряду інших. Але й тут була різниця: на „галя" прийнятті НАТО було вже не гостем, як тоді, а господарем. Верховний альянтський командир Атлантику, що має головну кватиру в Норфолку, в морській базі на американській землі, приймав гостей блискучим балем у тому вірджінському місті. Серйозна політична атмосфера, в якій НАТО відзначало своє десятиріччя, не змогла відібрати блиску товариському аспектові святкування.

Вступайте в члени УНСоюзу

Свято Героїнь у Перт Амбою, Н. Дж.

1-го березня в УНДомі відбулося свято Героїнь у 35-ті роковини смерти Ольги Басараб. Свято підготовили Відділи СУА і ООЧСУ.

Свято пройшло з успіхом. Започаткована його відправою Панахиди, яку відправив Веч. о. Дм. Федасюк по Богослужбі. В залі сцена була удекорована портретом жінки закутої в кайдани, у стіп якої горів вогонь. Його відкрила п-і Ковалюк, яка попросила присутніх вшанувати пам'ять поляглих Героїнь однохвилинною мовчанкою. Програму почав хор ООЧСУ під дир. п. Кормелюка, який відспівав американський і українські гимни. На вічну пам'ять та гимн СУА відспівали членкині під дир. п. Грабаря.

В боротьбі за державність — реферат виголосила пані Гузар. Деклямації виголосили членкині: п. Карач — „Молитва в келії"; п. Орел — „Сестрам"; п. Барлецька — „Порвалась нескінчена розмова"; п. Харченко — „І в мене був свій рідний край". Спомин — „Моя зустріч з Ольгою Басараб" дала п. Ганна Ратич. Хор ООЧСУ відспівав ще такі пісні: „Слава героям"; „Ви жертвою впали"; „Вкраїно, мати"; „Засяло сонце золоте". На закінчення відспівано „Не пора".

о. Ковалюк

Заклик СФУЖО

З нагоди Світового Конгресу Українського Жіноцтва плянуємо перевести у Ню Йорку у днях 24 - 27 червня Виставку Жіночої Творчости. Хочемо виявити працю й осяги всіх жіночих талантів, що діють тепер у вільному світі.

Виставка Жіночої Творчости обіймає показ літературних творів жінок письменниць, картини образотворчих мисткинь та вироби прикладного мистецтва. Отже не тільки письменниці й образотворчі мистці, але й вишивальниці, керамікарки і писанчарки зможуть взяти у ній участь. Виставка повинна показати, що в кожній галузі мистецтва діє українська жінка.

Оцим закликаємо всіх жінок, що пробують своїх сил в одній із вище згаданих ділянок, зголосити свою участь. Зголошення надсилати на руки голови Комісії Виставки пані Марії Головей у Ню Йорку — 64 Е 3-та Стр. Ню Йорк 3, Н. Й.

Д-р Софія Карпінська — культ. - освіт. референтка СФУЖО; **Марія Головей** — голова Комісії Виставки.

Успіх молодого мистця

Весною кожного року Товариство Американських Акварелістів (Амерікен Вотерколор Сосаєті), одна з найчисленніших елітарних американських мистецьких організацій влаштовує в ґалерії Національної Академії в Ню Йорку (1085 П'ята Евню) велику виставку акварель. Цьогорічна виставка це 92-га з черги. На ній глядач може познайомитися з найновішими творами передових американських акварелістів, починаючи від романтичного реалізму, а кінчаючи на абстрактному і безпредметному малярстві. Про мистецький рівень виставок Т-ва Американських Акварелістів свідчить факт, що наприклад цього року на 1,300 поставлених перед виставковим жюрі експонатів до виставки допущено лише 300, з того 23 експонати англійських мистців. Не диво, що мрією кожного акварeліста в Америці є мати свою картину на цій виставці. Це є рівнозначним з акредитуванням в мистецькому світі, а особливо в царині акварелі.

Такої почести, цього року, діждався молодий український акварeліст Зиновій Онишкевич, що заступлений на цій вставці картиною „Зима".

Зиновій Онишкевич студіював мистецтво в американських мистецьких школах: Арт Стюдент Ліг оф Ню Йорк, Нешенал Академі Скул оф Файн Арт та Пратт Інститут. В минулому Зиновій Онишкевич брав участь в ряді американських мистецьких виставок, при чому на виставці акварель в Нешенал Арт Клаб отримав „спеціяльне відзначення" а на виставці в Нешенал Акедемі першу нагороду за рисунок. Для української публіки Зиновій Онишкевич відомий з виставок Т-ва Молодих Образотворчих Мистців Українців, якого він був головою в 1955 році.

Участь Зиновія Онишкевича у цьогорічній виставці Т-ва Американських Акварелістів є не лише великим моральним успіхом молодого мистця, що саме покінчив формальні мистецькі студії і ступає на тяжкий у своїх початках шлях мистця - професіоналіста, але є також гордістю усієї української громади.

Виставка Т-ва Американських Акварелістів відкрита щоденно від 2 до 19 квітня ц. р. від 12 до 6 год. вечора.

Богдан Певний

З НОВИХ ВИДАНЬ

- **Яр. Рудницький. З подорожей по Канаді 1949—1959.** Клюб Приятелів Української Книжки. Ч. 33. Монтреал—Вінніпеґ—Ванкувер, ст. 128. Обкладинка Мирона Левицького.
- **Енциклопедія Українознавства,** Наукове Товариство ім. Шевченка. Словникова частина. 9. Видавництва „Молоде Життя". Мюнхен, 1959, ст. 641—720.
- **М. Сидор - Черторійський.** Бурчик, Хрупчик, Нявчик, Гавчик. Казка. Говерля, Ню Йорк, (без року), ст. 15.
- **Біблос.** Рік V. ч. 3 (47)), березень 1959. Ню Йорк, 1959.
- **Календар „Українського Голосу" 1959.** Річник XXVII. Вінніпеґ, Ман. 1958, ст. 192.
- **Били Ґраґам, Мир із Богом.** Видали Місійне Товариство для поширення Євангелії в Німеччині та Українське Євангельське Об'єднання в Півн. Америці. Вінніпеґ, Дітройт, 1958, ст. 234.
- **Любомир Винар, Олександер Оглоблин.** Біо-бібліографічні матеріяли. Рим, 1958. Накладом „Записок ЧСВВ". Мюнхен, друкарня „Логос", 1958, ст. 32.

ПОДЯКА

Почуваємося до обов'язку зложити найщирішу подяку всім Тим, які допомагали нам в нашому горю, що ми пройшли, втративши

НАШОГО НАЙДОРОЖЧОГО МУЖА І НІКОЛИ НЕВІДЖАЛУВАНОГО БАТЬКА,

бл. п. Стефана БРОДИКА

Д-рові О. Баранові за правдиву лікарську опіку; д-рові І. Кизикові та паням Світій, Галапац і Врублевській за допомогу нам в шпиталі й пізніше;

Високопреподобним Отцям: о. Деканові В. Андрушкову і о. Менціському та о. Місіонареві В. Красвському, ЧНІ за Богослуження та відпровадження Покійного на вічний спочинок;

Пані Жежелевській і П-ву Голіятам за пожертву $25.00 на школу при церкві св. Духа і П-ву Врублевським, Малинівським (Рочестер) та панам П., А. і С. Яришам (Рочестер) за пожертву $ 30.00 на залишенців через ЗУАДК (замість квітів на могилу);

Центральному Комітетові Об'єднаних Організацій, Осередкові СУМА, Українському Народному Домові, П-ву Корчинським, Кизикам, Леху та Товаришкам із шкільної лавки за вінці;

Д-рам О. Саноцькому і І. Козакові та В. Костикові за промови.

Всім Тим, які жертвували Служби Божі за душу Покійного, і Тим, які Його відвідували в похороннім заведенні, і Тим, що прибули на Похорон.

Нехай Всевишній Господь винагородить Вас своїми ласками, а Покійного прийме до Царства Небесного.

Дружина — АННА
Донька — ОЛЬГА

Звіт про стан каси Комітету Побудови Храму УНПЦ св. Симона в Парижі

1) На поштовому конті в Парижі і в банку 629.640 р. 2) У паризькому сейфі К-ту в цінностях і державних французьких паперах 4.804.000 фр., 3) У закордонних банках на конті К-ту, в долярах, фунтах та нім. марках 4.887.625 фр., 4) Комітет купив у 1954 р. забезпечуючи гроші від девалюації, будинок при 5, рю Ганьє Гі (Париж 20), в якому міститься церква паризької парафії УАПЦ. Заплачено тоді суму 4.180.000 фр. Таким чином православні українці Парижу мають церкву, а майно К-ту зросло, бо теперішня ціна будинку виносить прб. 6.500.000 фр. — Таким чином, за чотири роки наполегливої праці Комітет придбав на фонд будівлі Храму УАПЦ в Парижі 16.821.265 фр.

Як виявили попередні перевірки, проведені Контроль. Комісією, в книгах Комітету майже нема розділу видатків. За невеликими вийнятками, всі видатки на організацію збіркової акції, на відозви, летючки розсилку друків і т. п. й усі адміністративні видатки включно з поїздками, були заплачені особисто Головою К-ту п. П. Плевако. Кошти ці по приблизному підрахунку виносять 2,000.-000 фр. (4,000 долярів).

Чи не найцінніше в доцьогочасній праці Комітету є створення солідного збіркового апарату, розголошення справи побудови Храму Св. Симона по всьому світу, викликання почуття в українців усього вільного світу, що будова Храму УАПЦ в Парижі — це всеукраїнська справа, бо це буде пам'ятник в честь Головного Отамана С. Петлюри й увіковічення пам'яти тих Великих Мужів України, що їх тлінні останки спочивають на кладовищах Парижу.

Комітет звертається про цій нагоді до всього українського громадянства у вільному світі з гарячим закликом: поширити збіркову акцію шляхом творення дальших місцевих клітин К-ту, які б збирали фонди на докінчення розпочатого діла.

Творячи місцеві Комітети, і проводячи збірки, просимо обов'язково порозумiватись в поодиноких країнах:

1) В ЗДА — з нашою філією в Міннеаполісі, Мінн., голова д-р Н. М. Менжега, адреса:
3240 Portland Avenue
Minneapolis 7, Minn., U.S.A.
або з Консисторією УПЦ в Бавнд Брук.

2) В Канаді: з головою К-ту ген. М. Садовським, адреса:
180 Palmerston Avenue
Toronto, Ont., Canada
або з Консисторією Укр. Греко-Православної Церкви у Вінніпеґу.

3) В Англії: з п. головою нашої збіркової акції Протопресвітером От. Сергієм Молчанівським, адреса:
41 Percy Road
London W. 12, England

4) У Німеччині: з Канцелярією Його Високопреосвященства Митрополита Ніканора, адреса:
(17a) Karsruhe
Erzbergerstr. 2/c, Deutschand
Вплати в Німеччині можна висилати безпосередньо, на наше Конто в банку:
Badische Bank, Karlsruhe,
Konto Nr. 16031

5) В Австралії: з Його Високопреосвященством Владикою Варлаамом, адреса:
Rt. Rev. Archimandrite Varlaam Solowij, Bishop-Elect
9 Tennyson Road, Greenacres, N.S.W., (Sydney), Australia.

6) В усіх інших країнах: з головою Комітету П. Плевако, адреса:
38, Ave. de l'Opera
Paris-2, France

Досі зібрана сума, що досягла вже 34,000 дол. є на наші умовини дуже поважна. Не сміємо залишатись на півдорозі й мусимо чим скорше приступити до будови. Для цього треба, щоб збіркова акція продовжувалась. Надходять Травневі Дні. 25-го травня 1926 р. загинув на вулиці Парижу Головний Отаман С. Петлюра. В усіх церквах наших відбудуться жалібні Богослуження, в усіх місцевостях відбудуться жалібні святкування. Комітет закликає відзначити цього року Жалібні Роковини посиленням акції збірки на будову Храму св. Симона в Парижі, щоб довершити будову великого пам'ятника Головному Отаманові на чужині, який би гідно свідчив про наш пієтет до Покійного, доки Він спочине в нашому Національному Мавзолеї.

Закликаємо всіх в той день скласти одноденний свій заробіток на будову Храму в Парижі. Просимо всі церкви й усі установи провести в той день збірку на будову Храму в Парижі при нагоді жалібних Богослужень, Академій, сходин і т. п. Україна й сьогодні живе капіталом, що його нам залишив Головний Отаман, як той, що очолював збройні Визвольні Змагання. Він залишив нам дорогоказ. Він віддав своє життя у боротьбі. Наш святий обов'язок — вшанувати Його пам'ять в гідних Його величі формах.

Забудьмо все те, що нас роз'єднує. Єдиним серцем причинімся до великої справи всі: наукові, релігійні й господарські товариства — все українське громадянство у вільному світі. При Вашій допомозі тоді 1959 рік буде свідком початку будови Храму св. Симона в Парижі.

ЗА КОМІТЕТ:
(Петро Плевако), голова.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Український Військово-Історичний Інститут в ЗДА**, під проводом полк К. Дацка, влаштував виставку фотознімок й інших документів, що стосуються українських збройних сил усіх часів, з княжих дружинників починаючи і на УПА кінчаючи. Окремо численно заступлена визвольна боротьба України найновіших часів. Виставка проходить в галі православної церкви під ч. 160 В. 82-га вул. в горішній частині Ню Йорку та є відкрита щодня, крім четверга, від год. 11-ої ранку до год. 9-ої вечора. Вона триватиме до кінця квітня ц. р.

● **Обговорення виставки творів мистців модерністів** — Я. Гніздовського, Л. Гуцалюка, Б. Божемського, М. Дзиндри, Я. Геруляк, А. Оленської-Петришин, Христі Оленської, В. Прокуди, Ю. Соловія й М. Урбана відбудеться в п'ятницю, дня 17 квітня ц. р., в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку. Говоритимуть проф. А. Малюца, д-р М. Кузьмович, д-р В. Маркусь і д-р Я. Пеленський. Початок о год. 8-ій веч. Виставка згаданих мистців відкрита ще в суботу 18-го квітня і в неділю 19-го квітня.

● **У Преторії**, в Південній Африці, засуджено на смерть 16 муринів, в тому числі одну жінку, за вбивство чоловіка тієї жінки. Розійшовшись з ним, вона підмовила групу односільчан на вбивство.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини

Михайло Мороз бере знову участь у мистецькій виставці в Локаст Веллі

Ню Йорк. — В суботу, дня 18 квітня ц. р., о год. 8.30 вечора відбудеться в гімнастичній залі Френдс Академі в Локаст Веллі, Лонг Айленд, міжнародна виставка, спонзорована організацію „Оперейшен Демокрасі". Виставка буде відкрита до дня 26-го квітня ц. р. На виставці будуть показані твори образотворчого мистецтва і скульптури, як теж народного мистецтва різних національностей між іншими теж й української. У виставці понад 250 образів будуть виставлені теж образи відомого українського маляра Михайла Мороза, образ якого був відзначений нагородою мин. року. Організація, що влаштовує цю виставку, має своїм завданням поглиблювання доброї волі і зрозуміння поміж народами і вона була заснована в 1947 році, спочатку тільки для допомоги потребуючим в Европі. В неділю 19-го квітня виставка буде відкрита від години 11-ої перед полуднем до 9-ої вечора а в наступні дні до п'ятниці від год. 2-ої до 6-ої по пол., в суботу 25-го квітня від години 11-ої перед пол. до 9-ої вечора і в неділю 26-го квітня від год. 11-ої перед пол. до 6-ої вечора. Вступ вільний.

Д-р Петро Стерчо проводив конференцією в Ст. Вінсент каледжі

Латроб, Па. — Щоденник „Ди Латроб Буллетін" з 6-го квітня повідомив про конференцію у Ст. Вінсент Каледжі, яка відбулася но тему „Сітізеншіп Клірінґ Гавз" і якою проводив асистент професора політичних наук цього каледжу д-р Петро Стерчо. В конференції взяли участь 80 делеґатів, студентів і професорів із університетів і каледжів в Західній Пенсилвенії. Конференцію відкрив проф. П. Стерчо, а під час неї виступали члени обох палат стейтової леґіслятури, які вияснювали ролю партійних лідерів в стейтовій леґіслятурі та функцію цієї леґіслятури. Модераторами були проф. Питсбурзького університету Морріс Огул і проф. Сітон Гілл каледжу Пол Крамер.

Ніксон втішається більшою популярністю, як Рокефеллер

Вашингтон. — Під час недавньої наради Республіканського Крайового Комітету журналісти старалися ствердити, хто між республіканцями тепер втішається найбільшою популярністю і хто мав би тепер найбільші шанси стати республіканським кандидатом на президента ЗДА. Журналісти ствердили таке: 1. Віце-президент Ричард М. Ніксон є тепер чоловим кандидатом на президента і він має найбільшу популярність по всіх районах країни. Деякі стейтові делеґації вже тепер заявилися за Ніксона. 2. Та все таки серед республіканців є сильна тенденція, покищо невиявлена, за особою нюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера. Тепер Ніксон веде перед, — признають прихильники нюйоркського губернатора, але ще ніхто не знає, що може бути за рік, коли буде актуальною справа кандидатур на президента. 3. Гадають, що президент Айзенгавер може ще збільшити шанси Ніксона, коли призначить йому виконати якусь велику місію в цій країні або закордоном.

На лікарську опіку для емеритів потрібно більйон долярів

Вашингтон. — Представник уряду оцінює, що на лікарську й шпитальну опіку для тих осіб, які дістають емеритуру з соціяльного забезпечення, треба б одного більйона долярів. Щоб той більйон долярів здобути, треба б принаймні на піввідсотка збільшити вкладки до соціяльного забезпечення і від працюючих і від працедавців, які тепер виносять по 2.5 відсотка. Ці вкладки збільшуються і в 1969 році мали б виносити по 4.5 відсотка від обох сторін, вплачувані від заробленої річної суми до висоти 4,800 долярів. Ці дані подав Комісії Способів і Метод в Палаті Репрезентантів секретар добродійности Артур С. Флеммінґ. Тепер є в ЗДА коло 15 мільйонів осіб, які є у віці понад 65 років, і це число з кожним роком збільшується. Кошти лікування і побуту в шпиталях постійно збільшуються. Деякі конґресові кола противляться тому, щоб емерити соціяльного забезпечення мали лікарську і шпиталеву опіку. Проти цього гостро виступають лікарі, які бояться втратити дещо з своїх заробітків.

У 1958 році особиста заборгованість зросла на $ 13 більйонів, а ощадності на $ 18 більйонів

Ню Йорк. — Економісти звертають увагу на те, що в 1958 році особисте заборгування американських громадян збільшилося на 13 більйонів долярів, але одночасно ощадності американців в тому самому році зросли аж на 18 більйонів долярів. Фінансисти дивуються цьому явищу, бо воно є типово американське, бо громадяни ЗДА люблять заборговуватися під час добробуту і складати ощадності під час господарської рецесії. І так у 1955 році, коли економіка стояла дуже добре, і число безробітних було низьке, на кожний заощаджений доляр припадало аж 1.63 дол. заборгування. Але в 1958 році коли в першій половині року, була господарська знижка, американці на кожний доляр борґу заощадили 1.33 дол. в банках. Ощадності американців виносять тепер 277 більйонів долярів, а заборгування — 190 більйонів долярів, це значить, що ощадності перевищують на 87 більйонів долярів заборгування.

● **В Ню Йорку**, на Бронксі, пані Мерседес Рівера народила на 6-му місяці вагітности дитину, яка важить тільки 1 фунт і 14 унцій. Дитина виглядала як мертва, але поліцист Равера закликав амбулянс і її приведено до життя. Новонароджене немовля перебуває в інкубаторі.

У МОРСЬКИХ ГЛИБИНАХ ЖИВЕ БЕЗЛІЧ ТВАРИН

Ню Йорк. — Досліди останніх років виявили, що в морських глибинах живе велике багатство тварин, які знаходяться в глибині від чотирьох до сімох миль і які витримують на собі великий тягар води, тиснення до 900 тонн на одну квадратову стопу. Це тиснення їм зовсім не шкодить, навпаки, сприяє їх розвиткові — аж до величезних розмірів в порівнянні з їхніми „кузенами" на меншій глибині. Давніше вчені думали, що чим глибше в воду, тим менше життя. Але данський учений д-р Торбен Волфф, який в 1957 році досліджував морські глибини, ствердив, що навіть у глибині 9-ох кілометрів (більше як 5 миль) існують коло 1000 різних зразків тварин.

● **Публічний Уряд Здоров'я** повідомляє, що молоко, яке ми вживаємо, внаслідок пробних атомових експльозій виявляє радіоактивність, але в такій малій мірі, що воно не є шкідливим для здоров'я людини. У сконтрольованому в Ст. Луїс, Мізурі, молоці виявлено тільки 17.5 відсотка радіоактивности, а в Ню Йорку — 8.2% такої радіяції, яка шкідлива для здоров'я.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Т-во „Любов", Відд. 370, повідомляє, що Звичайні Місячні Збори відбудуться в неділю, 19-го квітня 1959 р., в залі при 565 George St. Секретар буде збирати членські вкладки від год. 9:30 рано. Проситься їх вплачувати точно, щоб не наражуватись на суспендування. Ми зверталися вже до членів із проханням пожертви на будову каледжу в Стемфорді і віримо, що кожний вплатить по 5 дол. Просимо також зголошувати свою участь у святкуванні 65-літнього ювілею в Карнеґі Голл, щоб можна відповідно замовити автобус. — К. Стасюк, предс.; Р. Голубович, кас.; В. Гіна, секр.

Посмертні Згадки

Василь МАЛІЧИШИН, довголітній член УНСоюзу, Відд. 176 в Шикаґо, Ілл., помер 4-го квітня 1959 р., по короткій недузі. Покійний народився 1892 р. в селі Розпутя, пов. Добромиль, воєв. Ряшів, Зах. Україна. Полишив у великому смутку дружину, 2 синів, доньку та 8 внуків. — Нехай Американська Земля буде Йому пером.
І. Воробель, секр.

Микола ВОДЗЯНСЬКИЙ, довголітній член Бва св. Стефана, Відд. 221 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 24-го березня 1959 р., на 75 році життя. Покійний походив із с. Хлібовичі Великі, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишив у великому смутку 4 доньки, Євгенію, Стефанію, Силвію й Ольгу та 9 внуків. Похорон відбувся 27-го березня 1959 року, при участи Родини та Членів Б-ва, з укр. греко-кат. церкви св. о. Миколая, на цвинтар. — В. Н. П.!
Т. Шпікула, секр.

Марія ХОДАН, — довголітня членкиня Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 155 УНСоюзу в Перт Амбою, Н. Дж., померла дня 10-го квітня 1959 р., на 73-му році життя. Покійна народилася 1886 р. в с. Дернів, пов. Камінка Струмілова, Зах. Україна. До УНСоюзу вступила 1925 р. Покійна була вдовою. Залишила 4 синів, одну доньку та 4 внуків. Похорон відбувся 12-го квітня 1959 р., з церкви Успення Пречистої Діви Марії в Перт Амбою. Тлінні Останки спочивають на парохіяльному цвинтарі. — В. Й П.!
І. Буряк, секр.

ТАРЗАН, ч. 4244. Під атакою!

Тарзан поздоровив, став на струнко, поки його не розпізнав капітан. — Що скажете, Ші?

Вибачте мені, пане Командaнте, але чи можу вас турбувати в справі інформації про...

Але нагло мертвено блідий вояк вдерся через двері з криком — До зброї, араби, араби! . . . Араби!